Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

18 ИЮЛЬ 1968 й. 3-йил чиқиши
ПАЙШАНБА
№ 166(626).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

1968 йил 17 июлда КПСС Марказий Комитетининг Пленуми бўлди.

Пленум КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари делегацияларининг Варшавадаги Учрашуви якунлари» ҳақидаги докладини тинглади ва муҳокама қилди.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев якунловчи нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми муҳокама қилинган масала бўйича бир овоздан қарор қабул қилди.

Пленум шу куни ўз ишини тамомлади.

ПАРТИЯ ГРУППАСИ ТАШКИЛОТЧИЛАРИ СЕМИНАРИ

Ўтган куни Ўзбекистон трактор-йиғув заводида саноат ва алоқа корхоналари партия группаси ташкилотчиларининг семинари бўлиб ўтди.

Октябрь район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Т. С. Содиқов «КПСС XXIII съезди қарорларини бажаришда партия группаларининг аҳамияти ва уларнинг ролини ошириш тўғрисида» доклад қилди. Трактор-йиғув заводи 12-цехи чўян деталлар участкасидаги партия мажлислари ҳақида партия группаси ташкилотчиси ўртоқ Ябаров сўзлади.

Шаҳарлараро телефон станцияси линия-аппарат цехи партия группасининг ташкилотчиси ўртоқ С. Яворский ўз докладини коммунистларга партия топшириғи масаласига бағишлади. 2-пойафзал фабрикаси 4-цехининг партия группаси ташкилотчиси ўртоқ Беков «Партия группаси ва коллективни тарбиялаш» мавзуида доклад қилди.

Булардан ташқари семинар қатнашчилари яна бир қатор темаларда докладлар тинглашди.

Докладлар тамом бўлгач, семинар қатнашчилари Ўзбекистон трактор-йиғув заводидаги ишлар билан қизиқиб танишдилар.

Шаҳримиз янгиликлари

АҲОЛИ ҚУВОНЧИ

«Бешқайрағоч» даҳасининг Киров номли маҳалла аҳолиси кунни кеча қувончли ҳодисанинг гувоҳи бўлдилар. Бу ерда озиқ-овқатлар билан савдо қилувчи янги магазин қурилиб, ишга туширилди. Магазин хизматидан аҳоли мамнун.

БИНО ҚАД КЎТАРДИ

Шаҳримизнинг Пушкин кўчасида Революция хиёбонининг ёнида янги 7 қаватли бино қад кўтарди. Республика қурилиш банки учун мўлжалланган бу бинони 3-кварталда ишга тушириш мўлжалланмоқда.

Ҳозир 2-пардозлаш трестига қарашли 30-қурилиш бошқармасининг сайқалчилари бино хоналарини сувоқдан чиқаряптилар. Шу бино яқинидаги қурилиш банкининг қўшимча корпусига ҳам пойдевор ётқизилди.

30-бошқарма пардозчилари сентябргача Эркин посёлкасида ҳам 1000 ўринли мактаб биносини фойдаланишга топширишмоқчи.

СТУДЕНТЛАР УЧУН

СТУДЕНТЛАР ШАҲАРЧАСИДА ЯҚИН КУНЛАР ИЧИДА ТАЛАБАЛАР ҚАҲВАХОНАСИ ИШГА ТУШИРИЛАДИ.

ҚАҲВАХОНА ИККИ ҚАВАТЛИ, КЕНГ АЙВОНЛИ, ЗАМОНАВИЙ БЕЗАТИЛГАН БЎЛАДИ. УНДА БИР ЙЎЛА 260 КИШИ ОВҚАТЛАНА ОЛАДИ. ИККИНЧИ ҚАВАТДАГИ УСТИ ОЧИҚ ЕЗГИ ҚИСМДА ЭСА ТАЛАБАЛАР МИРЗАҚИБ ҲОРДИҚ ЧИҚАРИШЛАРИ МУМКИН. БУНДАН ТАШҚАРИ, ҚАҲВАХОНА СТУДЕНТЧА ТУЙЛАР, ДЎСТЛИК КЕЧАЛАРИ ВА ҲАР ХИЛ МАРОСИМЛАР ЎТКАЗАДИГАН ЖОЙ ҲАМ БЎЛАДИ.

ЎҚУВ ЙИЛИГА

Шаҳримиз мактабларида шу кунларда иш қизғин. Мактаблар 1968—1969 ўқув йилига тахт қилинмоқда, янги инвентарлар сотиб олиниб, ўқув лабораториялари турли анжомлар билан тўлдирилапти.

Куйбишев райони мактабларида ҳам янги ўқув йилига тайёргарлик ишлари пухта олиб борилмоқда. Шу кунга қадар райондаги 34 мактабдан 19 таси жорий ремонтдан чиқарилди.

Студентлар меҳнат семестри

НУКУС. (ЎзТАГ). ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИНИНГ СТУДЕНТЛАРИДАН КАТТА БИР ГРУППАСИ БУ ЕРГА КЕЛДИ. УЛАР ЎЗЛАРИНИНГ МЕҲНАТ СЕМЕСТРИНИ АВТОНОМ РЕСПУБЛИКА ПОЙТАХТИНИНГ ҚУРИЛИШ МАЙДОНЧАЛАРИДА — АВТОБАЗА, «СОЛНЕЧНОЕ» КАФЕСИ, УЙ-ЖОЙЛАР ҚУРИЛИШИДА ЎТКАЗАДИЛАР.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

ЧОРВОҚ ВА ЧИМЁН УЛКАН ДАМ ОЛИШ ЗОНАСИГА АЙЛАНТИРИЛАДИ

Республикада ишчи ва хизматчиларнинг икки кун дам олинадиган беш кунлик иш ҳафтасига кўчирилганлиги аҳолининг турмуш даражасини доим ошириш соҳасида энг муҳим социал-иқтисодий тадбир бўлди. Ҳозирги вақтда меҳнаткашларнинг меҳнат, турмуш ва дам олиш шароитини яхшилаш учун қўшимча имкониятлар вужудга келтирилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети янги иш режими шароитида меҳнат унумдорлигини, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, бўш вақтдан мақсадга мувофиқ фойдаланиш ва меҳнаткашларнинг дам олишини уюштириш учун энг қулай шарт-шароитни вужудга келтириш — партия, совет, касаба союз органлари, министрликлар ва идораларнинг кечиктириб бўлмайдиган вазифаси, деб ҳисоблайдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети министрликлар, идоралар, корхоналар ва муассасаларнинг ўз маблағлари ҳисобига дам олиш уйлари, пансионатлар, пионер лагерлари, туристик базалари ва бошқа дам олиш муассасаларини қуриш соҳасидаги ташаббусини маъқуллаб, Чорвоқ сув омбори районида меҳнаткашлар учун ёз фаслида бир йўла 50 минг киши ва қиш фаслида 15 минг киши дам оладиган зонани, Чимёнда 1200 доимий ўринли ва қисқа муддатли дам олувчилар учун 25 минг ўринли тоғ-чанғи спорти комплексини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Бу зонани қуриш ва обод қилиш соҳасидаги ҳамма ишлар 1975 йилгача тамомланиши лозим.

Орджоникидзе районидаги Бўстонлиқ зонасида 3830 гектар майдонни дам олиш зонасига айлантириш юзасидан «Узгоспроект» институти ишлаб чиққан умумий схема ва Чимёнда тоғ-чанғи спорти ва туризм комплексини қуриш тўғрисидаги техникавий-иқтисодий доклад тасдиқланди.

Дам олиш зонаси қурилиши ягона бош план асосида юксак шаҳар қурилиши ва архитектура даражасида олиб борилиши ҳамда бу территория инженерлик ускуналари билан тўла таъминланиши лозим. Чорвоқ сув омбори районида дам олиш зонасини ва Чимёнда тоғ-чанғи спорти зонасини вужудга келтириш соҳасидаги асосий ишлар Тошкент область ижроия комитети зиммасига юкланди. Тошкент область ижроия комитети ҳузурида Тошкент областида курорт ва соғломлаштириш муассасалари қурилиши бошқармаси тузилади. Бу бошқарма областда дам олиш муассасаларини кенгайтиришга доир масалаларнинг ҳаммасини мувофиқлаштириб ҳал этади.

Ўзбекистон ССР Молия министрлигига ва Тошкент область ижроия комитетига ана шу бошқарманинг структураси ва штатлари тўғрисидаги таклифларни республика Министрлар Советига тақдим этиш топширилди.

«Узгоспроект»нинг лойиҳалаш институти дам олиш зонасининг асосий лойиҳасини тузувчи ташкилот деб белгиланди.

Дам олиш зонасида канализация, водопровод, иссиқлик билан таъминлаш, газлаштириш, телефонлаштириш, энергия билан таъминлашнинг ташқи тармоқларини, магистрал тош йўллар, ирригация шохобчаларини қуриш ва территорияни инженерлик ускуналарининг бошқа турлари билан таъминлаш, шунингдек аҳолига хизмат кўрсатувчи муассасаларни қуриш давлат капитал маблағлари ҳисобига амалга оширилади.

Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалиги, Энергетика ва электрлаштириш, Алоқа, Автомобиль транспорти ва тош йўллар, Мелиорация ва сув хўжалиги министрликлари, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг ўрмон хўжалиги давлат комитети, «Узгипрокоммунинжпроект», «Узгипропроект» лойиҳалаш институтлари, давлат иттифоқ алоқа лойиҳалаш институти, «Узгипроавтодор», «Узгипроводхоз», «Агролеспроект» лойиҳалаш институтлари дам олиш зонасини планлаштириш лойиҳасига мувофиқ, ташқи инженерлик коммуникациялари ва иншоотлари юзасидан лойиҳа топшириқларини 1969 йил 1 январгача ишлаб чиқишни таъминлашлари ва капитал қурилиш ҳажмини иш чертежлари билан таъминлашлари керак.

Ўзбекистон ССР Госпланига, республика Маданият министрлигига, Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министрлигига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кинематография давлат комитетига, Ўзбекбирлашувга, Ўзбекистон Касаба союзлари Республика Советига, Ўзбекистон спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи советига ва Тошкент область ижроия комитетига 1970—1975 йилларга мўлжалланган халқ хўжалик планида дам олиш зонаси ва туристик база қуриш лойиҳасига мувофиқ, маданий-маиший иншоотлар, савдо корхоналари, спорт иншоотларини қуришни, шунингдек хизмат кўрсатувчи ходимлар посёлкасини, жамоат маркази объектларини қуришни ва дам олиш зонаси территориясини обод қилишни кўзда тутиш топширилди.

Ўзбекистон Касаба Союзлари Республика Советига Тошкент область ижроия комитети ва Тошкент шаҳар ижроия комитети билан биргаликда Чимёнда тоғ чанғи спорт базасини қуришда хўжалик ва жамоат ташкилотларининг иштирок этиш ҳиссаси тўғрисидаги масалани қараб чиқиш топширилди.

Иншоотларни фойдаланишга топшириш харажатларини қисқартириш ва дам олувчиларга хизмат кўрсатишни мақсадга мувофиқ уюштириш учун министрликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотларга амалдаги нормаларга мувофиқ, одамларни кўпроқ жойлаштиришни кўзда тутиб дам олиш уйлари, пансионатлар, пионер лагерлари қуриш тавсия этилади.

Тошкент область ижроия комитети зарурат бўлган тақдирда айрим корхоналар ва ташкилотларнинг дам олиш муассасалари қурилишига сарфлайдиган маблағларини бир жойга тўплаш масаласини министрликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари билан биргаликда қараб чиқиши, уларнинг биргаликда қуриш ва иншоотларни фойдаланишга топшириш шарт-шароитларини белгилаши лозим.

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги Чорвоқ сув омбори дам олиш зонасида ва Чимёндаги туристик база зонасида барча иншоотларни қурувчи асосий пудратчидир. Бу министрликка ана шу мақсадда махсус қурилиш трестини ташкил этишга рухсат берилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети совет кишисининг бахт-саодати тўғрисида ғамхўрлик қилишга жуда катта аҳамият бериб, республика министрликлари, идоралари ва корхоналари партия, совет касаба союз ва комсомол ташкилотлари билан биргаликда яқин йиллар ичида дам олиш уйлари, пионер лагерлари, туристик базалар, пансионатлар қурилиши планини сўзсиз бажаришни таъминлайдилар ва бу билан республика меҳнаткашларининг кунгилдагидек дам олишлари учун яхши шарт-шароитни вужудга келтирадилар, деб қатъий ишонч билдирадилар.

СУРАТДА: Тошкент «Шарқ» мебель фирмасининг илғор пардозчиси М. Павлюк. Ўз касбининг моҳир устаси бўлган бу аёл пардозлаётган мебель деталлари аъло сифатга қабул қилинмоқда.

Р. Отажонов фотоси.

ЯНГИ МАҲСУЛОТЛАР

«Подёмник» заводи ишлаб чиқараётган кўтарма механизмларга бўлган талаб тобора ортиб бормоқда. Завод коллективи буюртмачилар талабини ҳисобга олиб, маҳсулот ассортиментини ва номенклатурасини кўпайтиришга ҳаракат қиляпти.

Яқинда корхонанинг 2-механика цехида Краматорск заводида яратилган янги кранни ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Бундан ташқари ҳозир цехда домкрат, электр телфер учун тележка ҳамда бир неча ностандарт асбобларни ишлаб чиқариш ўзлаштириляпти.

Механика цехида янги асбоблар ва механизмларни муваффақиятли ўзлаштиришда асбобсозлик цехи коллективи яқиндан ёрдам беряпти. Асбобсозлар цехда ишчи кучи етишмаётганига қарамасдан янги маҳсулотларни ишлаб чиқариш учун зарур бўлган деталларни вақтида етказиб беришяпти.

ЯНГИ ДАМ ОЛИШ БАЗАЛАРИ

Ўзбекистон Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг ишчи ва хизматчилари учун Троицкое посёлкаси районида қурилган янги дам олиш уйи отпускага чиққан кишиларнинг дастлабки группасини қабул қилди. Бу ерда ётоқ корпуси, ошхона, чўмилиш учун ҳовуз, спорт майдончаси бор. Электр станциялар ва электротехника саноати ишчилари касаба союзининг бу учинчи шифохонаси республика Энергетика ва электрлаштириш министрлиги ажратиб берган ва корхоналарнинг фондидан тушган маблағ ҳисобига қурилди.

Иссиқкўл соҳилида «Ўзбекгидроэлектрострой» трести ишчи ва хизматчилари учун, Чорвоқ сув омбори районидан Тошкент ГРЭСи коллективи учун янги дам олиш базалари барпо этилмоқда.

Андижон, Бухоро ва Сурхондарё областлари энергетика корхоналарининг ходимлари учун шифохоналар қуриш лойиҳалаштирилмоқда.

(ЎзТАГ).

Йиғувчи слесарь А. Абдуэминов 10-автомобиль ремонт заводида ишлайди. Коммунистик меҳнат зарбдори бўлган бу ёш ишчи беш йилликни муддатидан илгари бажаришга аҳд қилган.

Меҳнат унумдорлиги ошди

Яқинда фармацевтика заводининг галин цехида таблеткалар тайёрлаш учун зарур бўладиган хом ашёни қуритиб берадиган янги машина ишга туширилди. Бу машина бу ерда шу пайтгача ишлатилган машинадан икки баравар юқори унум билан ишлайди.

Цехда иккинчи кварталда фитинли кальцеглецерофосфат дорисини ишлаб чиқариш ўзлаштирилганлиги ҳам муҳим янгиликлардандир.

Саноат корхоналарида

Автотранспортчилар муваффақияти

3-автокомбинат коллективи беш йилликнинг учинчи йилида ҳар қачонгидан катта ғайрат ва шижоат билан ишлаб, ойлик ва квартал топшириқларини муваффақият билан ўринлаяпти. Коллектив юк ташиш бўйича олти ойлик планни муддатидан илгари 105,8 процент бажарди. Ярим йил давомида 30 минг тоннадан ортиқ юк ташилди.

Автотранспортчилар айни кунларда иккинчи ярим йиллик топшириғини барвақт бажариш учун мусобақани авж олдирмоқдалар. Ю. Костин, М. Газизов, Ф. Хожиахмедов, Ф. Тарасов сингари шофёрлар юк ташиш топшириқларини 135-160 процент бажариб, мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

Аъло меҳнат учун мукофот

А. И. Худякова «Таштекстильмаш» заводининг 1-механика цехида ўттиз беш йил узлуксиз ишлади. Бу вақт мобайнида у коллективга ўз вазифасига сидқидилдан муносабатда бўладиган, ташаббускор ишчи сифатида танилди. Улуғ Ватан уруши йилларида у фронт учун буюртмалар ўз вақтида тайёрланиши учун сурункасига икки сменалаб ишлади. Тинч қурилиш йилларида эса коллективнинг авангарди бўлишга ҳаракат қилди.

Яқинда кекса ишчи А. И. Худякова пенсияга чиқди. Завод маъмурияти унга шахсий делосига ёзиш шарти билан раҳматнома эълон қилди ва пул билан мукофотлади.

ТОШКЕНТГА — МЕТРО ҚУРИЛИШИГА

ТОҚЧИЕН (Сурхондарё области). 17 июль. (ЎзТАГ). 47-ҳунар-техника билим юртида давлат имтиҳонлари тугади. Областдаги энг кекса ҳунар-техника билим юртини битириб чиққан 240 ёш электр слесари, сувоқчи, дурадгор ва бошқа қурилиш ихтисосини эгаллаган ишчи гувоҳномасини олдилар.

Ёшлар областнинг янги қурилишларига юборилмоқда. Горизонтал ва қия кон қазувчилар группасини тамомлаб чиққан 37 ёш мутахассис Тошкент метрополитени қурилишида қатнашиш учун республика пойтахтига йўл оладилар. Улар Шарғун кўмир конида тажрибали кончилар қўлида жуда яхши практикадан ўтдилар.

СУРАТДА: Р. Халилов Тошкент асбобсозлик заводи, асбобсозлик цехининг пешқадам резбачиларидан бири. У смена ва ойлик топшириқларини 1,5 баравар адо этмоқда.

● *Чет элликлар республикамиз ҳақида*

«МЕДИЦИНА ҒОЯТ ЮКСАЛГАН»

«Мен Ўзбекистонга бундан тўққиз йил муқаддам келган эдим. Ўша вақтдан буён бу ерда медицина ғоят юксалган». СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг таклифига мувофиқ, расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг Бош директори доктор М. Г. Кандау Тошкентда бўлган вақтида ана шу сўзларни айтди. У бир неча кун давомида Тошкентдаги ва шаҳар атрофидаги колхозларнинг медицина муассасалари билан танишди.

Доктор М. Г. Кандау ўзига ҳамроҳ бўлган кишилар билан бирга Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш министрлигининг марказий клиника касалхонасини бориб кўрди. Унинг жуда кўп диагностика ва даволаш кабинетларини кўздан кечирди. У ихтисослаштирилган болалар касалхонасида, Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» ва Свердлов номли колхозларнинг медицина шаҳарчаларида ҳам бўлди.

Республика соғлиқни сақлаш министрлигида бўлиб ўтган суҳбат вақтида доктор Кандау Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқларида медицина хизматининг аҳволи билан, маҳаллий олий ўқув юртларида врачларни тайёрлаш, республикада медицина фанининг ривожланиши билан қизиқди.

Республика Соғлиқни сақлаш министри профессор К. С. Зоиров чет эллик меҳмоннинг саволларига жавоб қайтариб, бундай деди: Ўзбекистон ривож топган кўпгина чет мамлакатлардан кўра врачлар билан яхшироқ таъминланган. Йигирма илмий-тадқиқот институти ўлка патологияси проблемаларини ўрганиш билан шуғулланмоқда.

(ЎзТАГ).

Шаҳарликлар учун ажойиб булка маҳсулотлари ишлаб чиқаришга Булка-кондитер комбинати иккинчи ишлаб-чиқариш корхонасининг новвойи З. Шайғозиева ўз ҳиссасини қўшмоқда. Бу меҳнаткаш аёл ўзининг ҳалол меҳнати билан корхона коллективи ҳурматини қозонган.

М. Нуриддинов фотолари.

Халқ жасорати музейи

КУЙГАНЁР (Андижон области), (ЎзТАГ). Ўтган якшанба куни очилган Усмон Юсупов номли Катта Фарғона канали тарихи музейини 30 йил муқаддам Ўзбекистонда амалга оширилган халқ жасорати достони деб айтиш мумкин. Музей экспозицияси халқ қурилишининг ёрқин эпизодларини эсга солади. Бу қурилишда чорак миллиондан кўпроқ одам қатнашган эди. Фарғона водийсининг меҳнаткашлари зўр ғайрат билан мўъжизалар яратган эдилар. Узунлиги 270 километр келадиган Катта Фарғона каналининг ўзани қирқ беш кун ичида қазилди. Қарийб 18 миллион кубометр ҳажмида ер қазиш ишлари бажарилди.

Ҳозирги вақтда Катта Фарғона канали — «Олтин водий»нинг асосий сув артериясидир. Халқимиз Фарғонани ана шундай деб атайди. Катта Фарғона канали Ўзбекистон, Тожикистон, Қирғизистоннинг юз минг гектарлаб ерларини суғорадиган асосий манба. Бу канал ўзанидан қарийб 100 миллиард куб метр сув оқиб ўтди.

Ҳозирги вақтда Катта Фарғона канали иккинчи марта яшармоқда. Илгариги иншоотлар ўрнида замонавий инженерлик иншоотлари — Учқўрғон, Куйганёр тўғонлари пайдо бўлди.

Халқ жасорати музейини очиш маросимида бутун Фарғона водийси меҳнаткашларининг вакиллари, халқ қурилиши ветеранлари қатнашдилар. Музейни очишга бағишланган митингда Андижон область партия комитетининг секретари М. Муҳиддинов, Катта Фарғона каналининг ветерани, ҳозирги вақтда каналдан фойдаланиш бошлиғи Б. Усмонхўжаев, Избоскан районидаги «Партия XX съезди» колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. Тиллабоев сўзга чиқдилар.

Катта Фарғона канали тарихи музейи ёнида Усмон Юсуповга ҳайкал очилди. Ҳозир канал ҳам унинг номи билан аталади.

Катта Фарғона канали тарихи музейини дастлабки томошабинлар келиб кўрдилар.

Шаҳримиздаги 4-техника билим юртини шу кунга қадар минглаб юқори малакали мутахассислар — телеграфчилар, киномеханиклар, кабелчилар битириб чиқишди ва ҳаётда ўзларининг муносиб ўринларини топишди.

СУРАТДА: билим юрти телеграф механиклари группасининг ишлаб чиқариш таълими мастери Г. Михеева.

БИЗНИНГ ОПАМИЗ

Биз — факультетнинг ҳамма студентлари у кишини 1-курсданоқ «опа» дея атагандик.

1960 йили Тошкент Давлат педагогика институтида янги кутубхонашунослик ва библиография факультети очилганида институт ректорати Муҳаббат Аҳмадбоевани декан этиб тайинлади.

Муҳаббат опа олий ўқув юрти даргоҳига қадам қўйганимизнинг дастлабки кунлариданоқ илиқ муомаласи, маслаҳатлари, талабчанлиги ва кўнгилни кўтарадиган серзавқ ҳазил-мутойибалари билан ҳаммамизнинг ҳурматимизга сазовор бўлганди.

Дарҳақиқат, эндигина темир қанот чиқариб, туғилиб ўсган жойларимиздан, ота-она қучоғидан чиқиб илк бор каттакон шаҳарда мустақил ҳаётнинг паст-баланд йўлига тушганимизда опанинг ана шундай ғамхўрлиги бизлар учун улкан таянч бўлганди. Опа ётоқда ва ҳовлиларда ижараларда турган студентларни бориб кўрар, қандай яшаётганимиз, турар жойимизнинг қулайликлари, қандай овқатланишимиз, кийим-бошларимизнинг қай аҳволда эканлигини синчковлик билан текширар, фойдали маслаҳатлар бериб, хилма-хил мавзуларда суҳбатлашиб, семинар ва дарсларга тайёрланишнинг унумли йўлларини айтиб берарди.

Ҳамкурсимиз Баҳриддиннинг фақат кекса онасигина бўлиб, акаси ҳарбий хизматда эди, деярлик фақат стипендия билан истиқомат қиларди. Опа бу аҳволдан хабар топгач, институт ректоратидан Баҳриддинни ётоқхонага жойлаштиришга рухсат олиб берди.

Студентларга кўрсатилган ғамхўрликнинг ҳаммасини санаб чиқишнинг имкони йўқ. Аммо, бир воқеани эслаш ўринли.

... Бизнинг факультетимизда душанбалик бир йигит ўқирди. Шу институтда бир тошкентлик қиз иккаласи севишиб қолишди. Бундан хабардор бўлган қизнинг онаси, душанбалик тожик йигитига қизининг кўнгил қўйишига мутлақо қарши чиқиб, қизига йигит билан учрашувни тақиқлайди. Аммо севишган қалбларни тўсиқлар қайтара олармиди!

Она уларни пойлаб, кўчада иккаласини учратади, йигитни қаттиқ гаплар билан койиб, бекорга овора бўлма, дейди қизининг юзига тарсаки тушириб, уйга судрайди. Кейин, қизини бир неча кун ўқишга ҳам юбормай қўяди.

Йигит онасининг ҳақоратлари оқибатида қиз институтга келмай қўйганидан қаттиқ изтироб чекади, муҳаббат ва алам ўтида қоврилиб, ниҳоят касалхонага тушади. Қиз буни эшитиб, касалхонага йигитни кўришга бориб туради. Уларнинг пок севгилари янада мустаҳкамланади. Аммо, ўжар она ёзги каникулда қизни аллақандай қариндошига узатишга қарор қилади. Қиз пайт топиб, кўз ёшларидан ўртаниб бу гапни йигитга айтади.

Йигит ўйлаб-ўйлаб, ниҳоят деканимиз Муҳаббат опага бор гапни айтиб маслаҳат сўрайди.

Опа, факультет партия, комсомол ташкилотларининг секретарларига қизнинг уйига дарҳол бориб, ота-онаси билан гаплашиш кераклигини айтди.

... Хуллас, бир йилдан кейин уларнинг тўйлари бўлди. Ҳозир улар Душанбада ишлашмоқда. Иккита фарзандли бўлишган. Тез-тез Тошкентга келиб, ота-оналарини кўриб туришади, она ҳам, набираларимни соғиниб қолдим, деб Душанбага зиёрат қилиб туради...

... Институтни тугатганимизга ҳам 4 йил бўлди. Ҳаммамиз ҳар тарафга парвоз қилдик. Шу парвозимизда опанинг ҳамиша ҳамдам улуши бор. Тошкентга иш биланми ёки томошагами келган ҳамкурсларим, албатта, опани кўриб ҳурмат билан салом берадилар, маслаҳатларини ҳамон ўша студентлик давридагидек жон қулоқлари билан тинглайдилар.

Ёшларга ҳаёт сабоғини ғайрат билан ўргатаётган онамиздан умрбод миннатдормиз.

Н. БОЙМАТОВ.

ЛЕКЦИЯЛАР САВИЯСИ — МУҲОКАМАДА

Сиёсий ва илмий билимларни қандай қилиб оммага яхшироқ етказиш, лекцияларнинг сифатини, ғоявий ва илмий савиясини қандай қилиб ошириш керак? Республика «Билим» жамиятида ана шу масалалар уч кун давомида муҳокама қилинди. Ана шу учрашувда қатнашмоқ учун жамиятнинг область, шаҳар ва район ташкилотларининг секретарлари ва референтлари Тошкентга келдилар.

Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениеси раисининг биринчи ўринбосари Ю. К. Фишевский ўзининг кириш лекциясини ҳозирги босқичдаги идеология ишлари масалаларига бағишлади. Лекция пропагандасини илмий асосда ташкил қилиш, лекция пропагандасининг турли форма ва методлари тўғрисида, халқ университетларининг иши ҳақида ҳам докладлар қилинди.

Республика кенгаш-семинарининг қатнашчилари илмий-атеистик пропаганда, ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, кўргазмали қуроллардан фойдаланиш, ишни планлаштириш юзасидан энг яхши бошланғич ташкилотларнинг иш тажрибасини умумлаштирдилар. Тошкентдаги энг яхши методист лекторлар билан учрашув бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

• Коммунистлар ҳақида ҳикоялар

ЧИНИҚҚАН ИРОДА

Сувли қанотларини кенг ёйган машина худди ёнгинамдан ҳар томонга марварид томчилар сочиб ўтди. Унинг кетидан ям-яшил боғ ҳавоси димоққа урилди. Қора асфальт худди ойна каби ярқираб кетди. Унда ҳавасга юргинг келарди. Бу, кўп минг кишилик коллективнинг ишга келиш олдидан кўрилаётган тараддудидир.

«Таштекстильмаш» заводида кундалик меҳнат эртаси ана шундай бошланади. Меҳнат қаҳрамонлари хиёбонидан ишчи ва хизматчилар ўзлари ишлайдиган цех ва бўлимларга ишга ошиқадилар. Хиёбонга катта портретлари қўйилган корхонанинг энг яхши кишилари уларга боқиб турибди. Биз ана шу пешқадамлардан бирининг меҳнат фаолияти ҳақида ҳикоя қиламиз.

Темирчилик-пресслаш цехи пластмасса участкасининг прессчиси Т. Раҳимов корхона остонасига 1943 йилда қадам босган эди. Катта акаси Рустам фронтга кетган. Тожибой оиланинг учинчи фарзанди. Унинг яна уч укаси бор. Тожибой эса 16 ёшида ҳунар билим юртини битириб, слесарлик касбини ўрганди ва ана шу даргоҳга келди. Уруш йиллари эмасми, Тожибой ўсмир бўлишига қарамай катталар билан бир қаторда сменада 12 соатлаб меҳнат қилди. Меҳнат шароитининг оғирлигига бардош берди. Бу қийинчиликлар зое кетмади, балки, Тожибойнинг иродасини чиниқтирди.

Т. Раҳимов бир неча йил электр пайвандчи бўлиб ишлади. Кейин термик цехда слесарлик қилиб, 1952 йилгача ускуналарни ремонт қилди. Уни электр цехига слесарь қилиб ўтказишди. 1956 йилдан бошлаб метиз цехида гидравлик прессини бошқара бошлади. Бу цехдан ўз пресси билан темирчилик-пресс цехига ўтиб ишлади. Унинг бу цехга ўтганига ҳам қарийб ўн йил тўлай, деб қолди.

Прессчилик касби ҳам ажойиб. Бу касбда ишлаган киши, аввало ҳар бир деталь пресланадиган металл қириндиларини тўплаши керак. Бу қириндилар аввал махсус яшикларда қуритилади. Кейин қиринди бакилит лаки ва ацетон билан аралаштирилади. Уни яна қуритиш керак. Бу масъулиятли иш билан участкадаги ҳар бир прессчи навбатма-навбат шуғулланади.

Қириндилар 6 атмосфера босимда пресланиб, брикет ҳолга келтирилади. Миқдори тахминан белгилаб олинган ана шундай брикетлардан 16 таси бошқа прессда — босими 200 тоннадан ортиқ ва 100 градусли иссиқ прессда аралаштирилади. Орадан ўн минут ўтгач, пилталаш машинасига ишлатиладиган чиройли 4-376-2 детали тайёр бўлади. Шуниси қизиқки, бундан бир неча йил муқаддам ана шундай деталлар 40 та станокда чўяндан тайёрланар эди. Бунинг учун 40 киши ишлаши керак эди.

— Ҳозирчи?

— Ҳозир биргина Тожибой аканинг ўзи 20 минутда 20 тадан ортиқ ана шундай деталь тайёрлаб чиқармоқда. Бир иш кунида эса, 600 та тайёрлаб, смена топшириғини 130 процент адо этмоқда. Ўз касбининг устаси орттирган тажрибаларини ёшларга сид қидилдан ўргатиб келяпти.

Ишдан кейин коммунист ишчини катта жамоатчилик ишлари кутиб туради. Чунки, Т. Раҳимов цех бошланғич партия ташкилотининг бюро аъзоси. Бундан ташқари, 18 йилдан буён шаҳар судининг халқ маслаҳатчиси. Икки йил шаҳар Советининг депутати бўлди. Бир сўз билан айтганда, коммунистнинг бутун меҳнат фаолияти кўпчиликнинг ташвиши, корхонанинг ташвиши билан чамбарчас боғланиб келяпти. У завод партия комитетининг ва маҳаллий касаба союз комитети аъзолигига сайланган.

Тўқимачилик машинасозлиги заводида чорак асрдан буён меҳнат қилиб келаётган коммунистик меҳнат зарбдорининг портрети ҳам меҳнат қаҳрамонлари хиёбонидан ўтган кишиларга ҳар куни очиқ чеҳра билан боқиб турибди. Тожибой ака бир неча бор ҳукумат мукофотларини олган. Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг медали, «Ҳурмат белгиси» ордени билан, шунингдек, кўплаб Фахрий ёрлиқ ва дипломлар билан мукофотланган.

Тожибой ака ҳозир етти фарзанднинг отаси. Болалар меҳнаткаш оталарини қаттиқ ҳурмат қиладилар. Чунки, Тожибой ака меҳнатда камол топган кишилардандир.

Ю. КОГТЕВ.

• Қишлоқ-шаҳарга

ТЎКИН ДАСТУРХОНИМИЗГА

Орджоникидзе районининг сабзавоткорлари беш йилликнинг учинчи йилида тошкентликларга ҳар йилгидан ҳам кўпроқ сабзавот, полиз, картошка, мева етказиб бериш ниятида эрта кўкламдан буён фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Тўкилган пешана тери, қилинган ҳалол меҳнат зое кетмади. Эндиликда далаларда мўл ҳосил етиштирилди. Помидор ҳам, бодринг ҳам, қўйингчи, ҳамма экинларнинг ҳосили мўл. Деҳқон ана шу ҳосилни вақтида узиб «Ташплодоовощторг»нинг пунктларига ўз вақтида етказиб бермоқда. Пунктлардан шаҳарга ҳосил ўз вақтида олиб келинмоқда.

«Қизил Ўзбекистон» колхози маҳсулот тайёрлаш пунктининг бу ўринда олиб бораётган ишлари, айниқса мақтовга сазовордир. Пункт ишчи-хизматчилари ҳар куни Тошкент, Чирчиқ шаҳарларининг аҳолиси учун белгиланган миқдордагидан кўпроқ ҳосил жўнатяптилар. Шу кунгача тошкентликлар учун 1700 тонна сабзавот тортиқ қилинди. Бунинг 100 тоннадан ортиғи помидор, 150 тоннага яқини бодринг ва мевадир. 600 тонна картошка ҳам шаҳарликларнинг тўкин дастурхонига армуғон этилди. Бу ўринда далаларда мўл ҳосил етиштирган «Октябрь», «Правда», «Қизил Ўзбекистон», «Коммунист» колхозлари ва ўзларининг ширин-шакар мева, узум, ҳосиллари билан довг таратаётган «Қибрай», «Дўрмон» совхозлари азаматларининг ҳиммати каттадир. Улар шаҳарликлар учун сабзавот маҳсулотлари жўнатишни кун сайин қизитмоқдалар.

⊡

КИТОБ ОЛАМИДА

МАДАНИЯТ АРБОБЛАРИМИЗ ҲАҚИДА

Яқинда Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти сериясида шу жамият аъзоси Мажид Ҳасановнинг «Садриддин Айний ва Файзулла Хўжаев» деган рисоласи нашрдан чиқди. Асар муқаддимасида машҳур ўзбек фан ва маданият арбоби Файзулла Хўжаев ва С. Айнийнинг дастлабки ҳаёти ҳақида фактлар асосида маълумот берилади.

Сўнгги қисмларда маърифатпарвар шоирнинг Бухоро муҳити ва ўз дунё қараши, дастлабки шеърлари, шу даврдаги газеталарда ёритилган публицистик мақолалари хусусида фикр юритилади. Кейинги саҳифаларда Файзулла Хўжаевнинг С. Айний билан қилган муносабатлари, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасини ташкил қилишдаги фаолияти, ВКП(б) нинг съездларида иштирок этиши каби масалалар ёритилади.

Рисола олий ўқув юртлари студентлари учун Ўзбекистон тарихи ва унинг арбоблари ҳаёти ҳамда фаолиятини ўрганишда муҳим қўлланмадир.

Э. ҲАСАНОВ.

СУРАТДА: Тошкентдаги «Компрессор» заводи асбобсозлик цехининг илғор ишчиси, Эркин Баҳромов. Коммунистик меҳнат бригадасининг аъзоси бўлган бу йигит смена топшириқларини мунтазам равишда ортиғи билан адо этади.

ТОШКЕНТНИНГ БУГУНГИ ЖАМОЛИ

Бу уйлар Чилонзорнинг 12-квартали қаршисида қад кўтарди. Уларни Москва бинокорлари қуришган. Бу уйлар тошкентликлар қалбида қардош москваликлардан ёрқин хотира бўлиб қолади.

Л. Глауберзон фотоси.

Саксон Ота шаҳар кезади

ТИЙИНХЎРЛАР ВА ТЕКИНХЎРЛАР

Ажабланманг, тийинни чайнамай ютиб, ҳазм қилиб юборадиган кишиларни кўрдим. Ўзиям ошқозони пўлатданми, дебман. Масхарабоздир, дедингизми! Йўқ, икки қўл, икки оёқли расмана одамлар. Ишонмасангиз қулоқ солинг...

Мен трамвайга чиқдим. Беш тийин берсам икки тийин қайтиб беришди. Агар қайтиб бермаганда ҳам талаб қилиб олардим. Бировнинг ҳақини еб, нонини туя қилувчиларга тоқатим йўқлигини яхши биласиз...

Чорсуда навбат кутиб турган одамлар ёнига бордим. Пиво сотаётган экан. Иш чаққон, одам сероб. Пивофурушнинг қўли-қўлига тегмайди. Кружкага кўпикни тўлдириб, узатаяпти. Одамлар пиво текканига хурсанд. Пивонинг оз-кўпи билан иши йўқ.

Буниси майлику. Аммо бир нарсани кўриб, сочим тикка бўлиб кетди. Пиво бочкасининг тепасига кружкаси 0,18 тийиндан деб ёзиб қўйилган бўлсада, сотувчи ҳар бир кружкаси учун 20 тийиндан пул олмоқда эди. Ҳадрага борсам, у ерда ҳам шу аҳвол. Шайхантовурда ҳам шу манзарани кўргач, сўрашга мажбур бўлдим. Бировларнинг ҳақини еган кишиларни кўрсам, чидаб туролмайман.

— Ўғлим, нега пивони 20 тийиндан сотаяпсиз!— сўрадим.

— Бўлмаса қанчадан сотай!

— Ёзиб қўйибсиз-ку нархини!....

— Умрингизда пиво кўрмаганга ўхшайсиз. Бошимни айлантириб, ишга халақит бермай, қаторга ўтинг, бобой...

Шуниси қизиқки, пивога навбат кутаётганларнинг бирортаси ҳам сотувчига эътироз билдирмади. Ҳамма пиво текканидан хурсанд. Биров балиқ қоқиси билан, биров тузланган мағиз билан пиво ичяпти...

Мен пиво ичиб ўрганмаганман. Яхшиси мирииб кўк чой ичсам, куннинг тафтини қайтаради, чанқоқ босилади. Шу ният билан Қумлоқ бекатидаги 17 чойхонага кирдим. Ҳассамга таяниб навбат кутдим. Чой олдим. Бу ерда ҳам ёзиб қўйилган 0,3 тийин ўрнига ҳар бир чойнак чой учун 0,5 тийиндан ҳақ олиб, анча ранжитди. Тошкентдек шаҳри азимда 3 тийиндан чой сотадиган бирорта ҳам чойхонани тополмадим... 5 тийинга ҳам кўнгилдагидек чой дамланмаганидан ранжидим.

Бундай каллани ишга солсам, самоварчи чойдан бошқа анча даромад олар экан. Ҳар бир чойхонада 10—15 тадан ўчоқ бор. Ҳар куни у ерда мижозлар 80—90 қозон овқат тайёрлашади. Ҳар бир қозон овқат учун 3 сўмдан ҳақ тўланади. Бу фойда умумий овқатланиш тресги ёки ошхона планига киритилмайди. Тўппа-тўғри айрим шахсларнинг чўнтагига тушади. Ўйлаб қарасам ҳар бир чойхоначи, пиво сотувчи биргина олинган ортиқча тийин ҳисобига қанчадан-қанча бойлик орттирар экан.

Лаби учган чойнак-пиёла, кружка тўғрисида гапирмай қўяқолай. Буни текширувчи бирорта киши йўқ.

Ҳа, айтгандай, унитишга сал қолибман. Трамвай, троллейбус, автобус ва маршрутли таксида қатнаб, яна бир воқеанинг шоҳиди бўлдим. Одамлар йўл кирага пул тўлашади-ю, патта олишмайди. Аниқроқ қилиб айтганда, давлат мулкини, ҳазина бойлигини бошқаларга инъом қилиб юборишади. Бу пуллар давлат кассасига эмас, айрим кишиларнинг чўнтагига бориб тушади. Шу билан бундай кишилар гўё машина ҳайдовчига яхшилик, одамлар олдида саҳийлик қилгандай бўлишади. Лекин бу ҳаракатлари билан машина ҳайдовчи, виждонли кондукторни ҳақорат қилаётганликларини билишмайди.

Ўрни келганда, умумий овқатланиш ва ошхоналар трести ходимларидан, пассажир, автомобиль трести ва трамвай-троллейбус бошқармаси ходимларидан шуни сўрамоқчимиз: қачон чойхоналарда тартиб ўрнатилади! Қачонгача савдо ходимлари қонунни қўпол равишда бузишади! Қачон автобус ва транспортда тартиб йўлга қўйилади!

САКСОН ОТА.

ОЛОВҚАЛБЛАР ҲИММАТИ

Тошкент Давлат университети тарих факультетининг 2-курс студентларидан 40 киши «Учинчи семестр»ни Бухоро қурилишларида ўтказиш мақсадида қадимий шаҳарга кунни-кеча жўнаб кетдилар. Уларга университет комсомол комитетининг бюро аъзоси Юрий Даньченко бошчилик қиляпти.

Шунингдек, 150 йигит-қиз Москва, Новосибирск ва Олмалиқ шаҳарларидаги қурилишларда ишлашга отландилар.

КЎМАКДОШЛАР

Ҳозир далаларда пишиқчилик. Миришкорлар пишиб етилган ҳосилни нес-нобуд қилмай териб олиб, шаҳарликлар дастурхонига тортиқ қилиш учун жон куйдиришяпти. Мана шундай долзарб кунларда Тошкентдаги Крупская номли республика мактабгача тарбия педагогика билим юртининг бир группа ўқувчилари «Намзарбек» совхозининг далаларида деҳқонларга яқиндан кўмак бермоқдалар. Улар помидор, бодринг, пиёз, картошка каби сабзавотларни йиғиштиришда қатнашиб, совхоз ишчилари жонига оро кирмоқдалар. У. Абдуллаев, Ф. Маҳмудова, М. Мусаева каби ўқувчиларнинг ҳимматидан совхоз ишчилари мамнун бўлишяпти.

СУРАТДА: ўқувчилар картошка саралашмоқда.

С. МУСАЕВ фотоси.

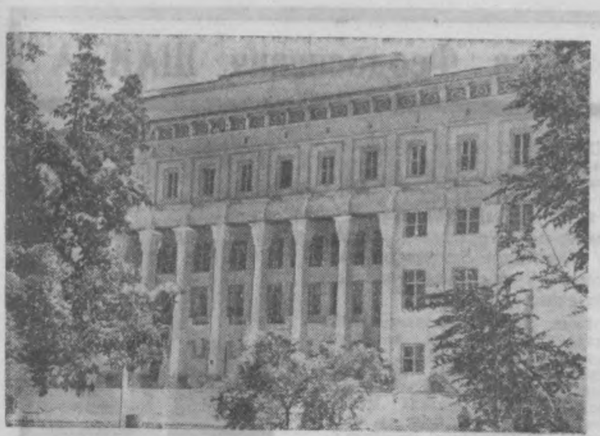

Шу кеча-кундузда Алишер Навоий музейини реконструкция қилиш ишлари қизғин давом этмоқда. Музейнинг асосий биноси (эстрада театрининг олдинги биноси) жуда сифатли ремонтдан чиқарилди. Ремонт ва пардозлаш ишларини 1-пардозлаш трести бинокорлари олиб бормоқдалар.

СУРАТЛАРДА: (ўнгда) Навоий музейининг кўриниши, чапда —1-пардозлаш трестининг пардозчиси Афанасий Маркопулос сўнгги квадрат метрларни пардоздан чиқараётир.

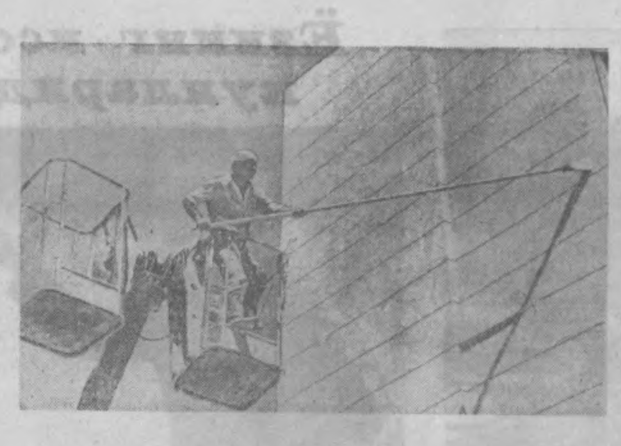

Фарғона театрининг гастроллари

КАМОЛОТДАН БИР НИШОН

М. Горький номли Фарғона театрининг шу кунларда Тошкент томошабинларига кўрсатаётган гастроль спектакллари бири-биридан яхши, бири-биридан гўзал ва файзли... Театр коллективининг гастролга— талабчан санъат шинавандаларимиз имтиҳонига катта тайёргарликлар билан келганлиги кўриниб турибди: ҳар бир спектаклда артистлар маҳоратининг янги-янги қирралари юз кўрсатяпти. Бу жиҳатдан, айниқса, «Нурхон» постановкаси характерли. «Нурхон» — савияси ва ижрочилик санъатининг юксаклиги билан алоҳида кўзга ташланиб турибди.

Фарғона театри драматургиямиз асосчиларидан бири Яшиннинг «Гулсара», «Номус ва муҳаббат», «Офтобхон» ва «Нурхон» пьесалари асосида ўзбек аёллари тақдири ҳақида саҳнавий драматик эпопея-тетралогик спектакллар яратиб, донг таратган пешқадам санъаткорларимиздан бири. Аёллар тақдири масаласи ҳар бири ўзича мустақил спектакл бўлган «Гулсара», «Номус ва муҳаббат»дан, «Офтобхон» ва «Нурхон»дан қизил ипдай ўтиб, буларни умумий-муштарак мавзу майдонига олиб киради. Бошқачароқ қилиб айтганда, катта бир муаммонинг тўрт тармоғи мазкур тўрт постановканинг ҳар бирида бирма-бир, алоҳида-алоҳида қўйилиб ҳал қилинади. Буларда Нурхон ва Гулсара, Онахон ва Офтобхон ўзаро бир-бири ишини изчил давом эттириб, нурли истиқбол учун кураш эстафетасини ўз аро бир-бирига ошириб боради.

Булар бу эстафетани ўз аро бир-бирига осонликча олиб келмайди, ўлим билан олишиб, гоҳ жон олиб, гоҳ жон бериб олиб келади. Чунончи, Нурхон шу йўлда қурбон бўлади. Лекин руҳан мангуликка тирик қолади. Руҳан мангуликка унинг қотили Ҳожи ўлади.

Ҳожи (артист Н. Маткаримов) Улуғ Октябрь тонгида синф сифатида емирилган муштумзўр бойлар, синфий душман қолдиқлари намояндаси, жаҳолат, зулмат тимсоли, маърифатнинг хотин-қизлар озодлигининг ашаддий душмани.

Ўз билганидан қолмайдиган, бу ўжарнинг қизини Саркорга енг учида шошилинч тўй қилиб беришга ошиқиши, қизи қаршилигини хотинидан кўриб, уни шафқатсизларча жазолаши Нурхон (Ҳ. Қозоқова)да икки қарама-қарши фикр курашини содир қилади. Бири отанг амрига бўйсин, дейди, иккинчиси бўйсинма, дейди. Унда шу онда юз берадиган қалб ғуғёни, ички драматик коллизияси артистнинг ҳаяжонли холатидан, ичини ёндираётган бири-биридан оғир саволларга шошилинч жавоб излаб уёнбуён шошилиб юриб ғуришидан, аламнок, ҳасратомуз арияси, хатти-ҳаракатидан яққол сезилиб туради. Шу пайтда, Ҳожининг хотинини жазолаши орта борган сари, Нурхонда ҳаяжон, изтироб ҳам босқичма-босқич кўтарила бориб ниҳоят, авж нуқтасига чиқадики, бундай ҳолни бериш артистдан алоҳида моҳирлик, алоҳида маҳорат талаб қилади. Артист к а бу т а л а б г а яхши жавоб бериб, Нурхон ролида ўйнаган устозларига — машҳур санъат усталари Турсунхон Жаъфарова, Эътибор Жалиловаларга муносиб издошлигини амалда исботлайди. Нурхонда шу ўринда юз берадиган ҳолатнинг артист сиймосида жонли гавдаланишида Ҳожи ролида ўйнаган (Н. Маткаримовнинг, Кимё ролида ўйнаган С. Саидованинг ҳам ҳиссаси катта. Булар жазоловчи ва жазоланувчи психологиясини аъло даражада очиб бериш орқали, Нурхон қаршисида туғиладиган драматик ситуацияга ҳаётийлик бахш этади.

Онасини отаси шафқатсизларча жазолаётган онда Нурхонда рўй берадиган ҳалиги қарама-қарши фикрлар кураши ниҳоясида унда она меҳри зўрлиги туфайли, онасини золим зулмидан отаси буйруғини бажариш орқали қутқариш фикри ғолиб чиқади. Агар, у, Саркорга тегишга рози бўлмаса, дадаси онасини жабрлабгина қолмай, ўлдириши ҳам мумкинлигини билади. Шу боисдан ҳалиги икки фикрнинг иккинчисини танлаб, волидаи муҳтарамасига содиқлигига мувофиқ иш қилади.

Шу билан Нурхон — Ҳ. Қозоқова — озодлик курашида рақибига таслим бўлгандай кўринади. Лекин унинг характери, ҳолати, вазияти вақтинча таслим бўлганлигидан, пайт пойлаб, куч тўплаб, яна ҳужумга ўтажагидан дарак беради. Яна ҳужумга ўтишга уни Кимё руҳлантиради. Республикада хизмат кўрсатган артистка С. Саидованинг ҳаётий талқинида Кимё — эри азобида қадди дол, ранги заъфарон бўлган, аламли, ғуссали турмуш сабоғини олиб чиниққан аёл. Агар Нурхон Саркорга тегса ўз бошига тушган савдолар бунинг ҳам бошига тушишини у яхши билади. Шу сабабли, буни — жонидан ортиқ кўрадиган қизини Ҳожи асоратидан қочиб қутулишга ундаб, қистаб, оналик меҳри, муруввати, ҳаётий тажрибаси мантиқига мос иш қилади.

Кимё далдаси, Ҳайдар (Ж. Охунов), Хузурхўжа (М. Каримов), Норқўзи (ЎзССР халқ артиси Я. Мамадхонов) каби актив ижобий кучлар мадади ва энг муҳими, нур сари интилувчиларни замон ёқлаши Нурхоннинг ғамхонадан қутулишини таъминлайди.

Аммо унинг саодати йўлида ҳали тўсиқлар кўп. Бундай тўсиқларнинг энг каттаси Ҳожи иллатларида. Ҳожи (ЎзССР да хизмат кўрсатган артист Н. Маткаримов) артистликни беномус масхарабозлик деб билган. Ҳожининг бағри тошлиги, қаҳри қаттиқлиги, жоҳиллиги, худбинлик йўлида қотилликдан ҳам қайтмаслигига кўра, унинг қизи устидан ўлим ҳукмини чиқариши каби ҳоллар артист Н. Маткаримов томонидан санъаткорона очиб берилган, характер мантиқига мос ва ишончли: Хотин-қизлар озодлиги ёвлари — Ҳожи, Саркор, мулла Камолларнинг озодлик курашчисига — Нурхонга ўлим ҳукмини чиқариши, уларнинг Нурхон устидан шундай ҳукм чиқаришини таъминлаган омиллар артистлар (Н. Маткаримов, З. Собиров, Ю. Орипов)нинг юксак санъаткорлик маҳорати кўзгусида ёрқин акс этган характер қиралари, ирода йўналишлари маъносида мана ман деб турибди.

Бу ўринда шуни ҳам айтиб ўтайликки, Самарқанд саҳнасида Мамад кўрингунга қадар юз берадиган ҳодиса, хатти-ҳаракатлар конфликтдан бироз четдалиги, конфликтнинг навбатдаги тараққиётига етарлича хизмат қилмаслиги жиҳатидан ортиқча тафсилотлардир. Тўғри, бу тафсилотлар ўзича алоҳида олиб қаралганда, озми-кўпми аҳамиятли. Бунда Нурхоннинг артистлик роли устида ишлаши, ошиқ-маъшуқанинг (Нурхон ва Ҳайдарнинг) ўз аро ишқий-интим муносабати, санъат усталарининг Нурхонга ғамхўрлиги каби масалалар ҳал қилинади. Бироқ бу масалалар драматик ҳаракатда ҳал қилинмай, шунчаки бир ахборотга ўхшаб қолади.

Моҳир санъаткорларимиз Я. Мамадхонов, Ж. Охунов, С. Аҳмедова, М. Каримов, Н. Абдуазимовлар ижросида Норқўзи, Ҳайдар, Хадича, Ҳузурхўжа, Мамад персонажлари саҳнада ўзларига хос сифат ва хусусиятлари билан ҳаётий, индивидуал шахслар сифатида тўла-тўкис жонланиб, спектаклнинг юқори савияга кўтарилишида муҳим рол ўйнаган

«Нурхон»нинг финалида режиссёр (ЎзССР халқ артисти Зуннунбек Мадалиев) пьесадагидан кўра бошқачароқ йўл тутган. Лекин унинг спектаклнинг оптимистик руҳини янада ошириш ниятидаги бу ижодий изланиши яхши натижа бермаган. Финални пьесадаги ҳолида ҳал қилиш маъқулга ўхшаяпти.

«Нурхон» — Фарғона театрининг ижодий камолоти самараси, деб айтиш мумкин.

Баҳодир ҒУЛОМОВ.

ҒАЗАЛЛАР

ЧУСТИЙ

ТИЛИНГДАН

Ёзди Навоий мақтаб қанча асар тилингдан,
Ҳалвочи қилди ҳалво балким шакар тилингдан.

Ўзбек қизи чаманда сўзла ёқимли куйла,
Булбул сабоқлар олсин, минг-минг саҳар тилингдан.

Қалбинг уйи безалган бир тўй тараддуди бор,
Ҳар лаҳза менга келди бу хушхабар тилингдан.

Лутфий, Атоий, Машраб, Мунис, Муқимий, Фурқат.
Топди ўз эътиборин шу мўътабар тилингдан.

Шундай ширин тилинг бор, очса лабинг дўконин,
Қилғай асал харидин жумла башар тилингдан.

Тил мадҳидан очилса дорилфунун фалакда,
Юлдуз элига офтоб юз боб очар тилингдан.

Шеъри бутун жаҳонда машҳур-у манзур ўлгай,
Ҳар шоирики илҳом олса агар тилингдан.

Минг тилга таржимон ҳам юз тил билан қариндош
Бир тилда сўзлашурман дил баҳраманд тилингдан.

Мақтаб тилингни ёзди, ўнлаб асар Алишер,
Чустий ўпар китобин, мазмун ўпар тилингдан.

МУНОСИБ

Мадҳинг ғазали хўб ширин оҳангга муносиб,
Мен ялла қилай нозила ғамзангга муносиб,

Дил сайраши булбул каби гулшанга муносиб,
Ҳусни чаманим аҳду-вафо санга муносиб,

Сендек дили пок кўзи қаро манга муносиб,
Меҳрингни қанот айлабон осмонга учайми,

Ер куррасидан сен била ё ойга учайми,
Гулдаста узатсанг сени ё гулни қучайми,

Нозик баданим аҳду-вафо санга муносиб,
Сендек дили пок кўзи қаро манга муносиб.

Аслида юрак битта бўлур битта баданда
Бир дил мену-сен тан каби озода ватанда

Бегонага йўл йўқ гўзалим ушбу чаманда,
Эй гул баданим аҳду-вафо санга муносиб,

Сендек дили пок кўзи қаро манга муносиб.
Сен бахту-шараф ҳурмату лаззатли ҳаётму?

Меҳнатму, ҳалол, давлату ё қанду-наботму,
Чустийга бирон сўз демағинг, сенга уётму.

Ҳусни чаманим аҳду-вафо санга муносиб,
Сендек дили пок кўзи қаро манга муносиб.

АҲДИМ

Дилбаримла аҳд этибман ўртамизга нон қўйиб,
Турмасам аҳдимда нетгум исмими инсон қўйиб.

Эй булут сайёди ишқим офтобин пойлама,
Сайд этолмайдур қуёшни ҳеч киши қопқон қўйиб.

Бергуси Мажнунга Фарҳод, Лайлига ширин савол.
Ким бу майдон ичра кирган ҳар қадамга жон қўйиб,

Мендин олгач бир жавоби то абад ҳайронавор,
Минг ҳавасла ухлаёлмас бошига достон қўйиб.

Гулузоримдур димоғимни муаттар айлаган,
Ҳар алафни ҳидлаёлмам номини райҳон қўйиб.

Дилбаримнинг тири мижгонидан айлаб эҳтиёт,
Ою кундан бошига осмон ётар қалқон қўйиб.

Ҳар нафас мардона куйлатган диёрим ҳуснидур,
Тингла эй зуҳро фалакни ғижжагин ул ён қўйиб.

Мадҳи тоғига ғазалдан чуққи боғлашдур ишим,
Сайр этолмайдур қадамни ҳар қалам осон қўйиб.

Бош эгиб Чустий Навоий руҳига бердим салом,
Кетди биз ворисларига бир жаҳон эҳсон қўйиб.

Пойтахт грамластинкалар уйи «Мелодия» магазин-салонини ҳақли равишда музика уйи деса бўлади. Бу ердан истаган совет ва чет эл куйлари, эстрада қўшиқ ва музикалари, концертлар ёзилган граммпластинкаларни топишингиз мумкин.

СУРАТДА: эстрада музикаси бўлимининг мудири, . сотувчи Абдулла Саъдуллаев харидорларга янги пластинкаларни таклиф қилмоқда.

Л. Ғлауберзон фотоси.

◆ НАВОИЙ ТУЙИГА

КАТТА ТАЙЁРГАРЛИК

Алишер Навоий туғилган куннинг 525 йиллигига пойтахтимиздаги Нариманов номли кутубхона ходимлари ҳам қизғин тайёргарлик кўришяпти. Яқинда бу ерда улуғ шоирнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган китоблар кўргазмаси ташкил қилинди. Кўргазмадан шоирнинг қардош халқлар ҳамда хорижий тилларда чоп этилган асарлари, олимлардан Воҳид Зоҳидов, Ҳамид Сулаймон, Абдуқодир Ҳайитметов ва бошқа адабиётшуносларнинг шоир ижодига оид илмий ишлари ўрин олган.

Шаҳримиздаги А. Навоий номли халқ кутубхонасида ҳам ана шундай кўргазма очилди.

ЭТЮД. Х. Шодиев фотоси.

ЭЛЛАДА, СЕН ҒАЛАБА ҚОЗОНАСАН!

ТАНИҚЛИ ШОИР ТЕВКРОС АНТИАСНИНГ ЯНГИ ШЕЪРЛАР ТЎПЛАМИ

«Қачонлардир Байрон ва унинг дўстлари инглиз халқининг энг яхши вакиллари сифатида қўлга қурол олиб ҳамда бошқа йўллар билан грекларга ўз мамлакатларини озод қилишда ҳар томонлама ёрдам берган эдилар. Ўшандан буён инглиз халқи тинчликсевар Эллада халқига нисбатан ҳурмат ва эҳтиром билан боқади...»

Инглиз ёзувчиси Жек Линдсей, Кипр ёзувчиси Тевкрос Антиаснинг яқинда Англияда нашр этилган шеър ва поэмаларига ёзган сўзбошисини худди шундай бошлайди. Линдсейнинг фикрича, бу китобнинг нашр этилиши НАТО танк ва найзаларига таяниб ҳукмронлик қилиб турган ҳарбий хунтага қарши, ўз эркинлиги учун қаҳрамонона адолатли кураш олиб бораётган Греция халқига нисбатан бўлган бирдамликдир.

Антиаснинг тўпламда нашр этилган баъзи шеърлари 1967 йил апрель тўнтаришидан кейин ёзилган. У шеърлар хунтага нисбатан қаҳр-ғазаб руҳи билан тўлгандир.

Тевкрос Антиас—грек шоир ва ёзувчиларининг энг яхши анъаналарини давом эттириб, ҳамиша озодлик ва адолат курашчиларининг биринчи сафларида борган. Шунинг учун ҳам хунта Элладанинг атоқли куйчиси Яннис Рицос сингари унга ҳам душманлик кўзи билан қарайди.

Аммо ҳеч қандай куч Эллада халқини тиз чўкдириб, унинг энг яхши шоир ва ёзувчиларининг овозини сўндира олмайди.

Антиаснинг шеър ва поэмалари ҳозир грек халқи қандай қийин ва қаҳрамонона курашаётганлигидан далолат беради. Улар хунтага қарши курашда янада мустаҳкам жипсликка чақириб, Греция халқини ғалабаға йўллайди.

Д. БИРЮКОВ,
АПН.

Оқшом суҳбатлари

Туркманистоннинг жанубидаги Қорақум чўли қум тепаликларига кўмилиб ётган катта, энг қадимги шаҳарлар фанга бундан бир неча ўн йил аввал маълум бўлган эди. Номозгоҳтепа, Улуғтепа, Олтинтепа. Уларни «қумларнинг пойтахтлари» деб аташади.

Олимлар бу шаҳарлар эллик аср бурун вужудга келганини аниқлашди. Бу вақт, тахминан, дунёнинг энг қадимги давлатлари — Шумер ва Ҳараппи қарор топган вақтга тўғри келади.

Қорақумнинг минглараа йиллик қумлари остида нима яширинган эди? Шаҳар маданиятининг қолдиқларими, ёки ибтидоий жамоа тузумини босиб ўтмаган қабилаларнинг қишлоқларими?

... Дастлабки ковлашлар Номозгоҳ тепада бошланди. Кавланган чуқурлар тубида фақат деҳқонларнинг кўримсиз турар жойлари, ҳунармандларнинг устахоналари кўзга ташланди. Қишлоқлар ўрнида шаҳарлар вужудга келадиган юксак тараққиёт даражаси ҳақида шоҳидлик бера олиши мумкин бўлган биронта нарса — саройлар ҳам, ибодатхоналар ҳам, қалъа деворлари ҳам топилмади.

Улуғтепадаги топилдиқлар энг қадимги даврга — эрамизгача бўлган биринчи минг йилликка тегишли эди. Олимлар бу кўҳна шаҳар ташкил топган асрларга «ёриб ўтишга», эрамизгача бўлган III мингинчи йиллардаги Улуғтепани тасаввур қилишга муваффақ бўлолмадилар.

Олтинтепадаги қазиш ишлари ҳам дастлаб ҳеч бир янгилик бермади. Аммо бу қадимги шаҳарнинг шимолий қисмидаги кавлаш ишида қатнашаётганлардан бири, сира кутилмаганда пишиқ ғиштдан терилган қалин девор қолдиқларини учратиб қолди. Тадқиқотчилар деворнинг эрамизгача бўлган III мингинчи йилларда — «қумларнинг пойтахтлари» вужудга келган даврда қурилганлигини аниқлашди.

Бу деворнинг ҳажми шунчалик катта бўлиб чиқдики, унинг сақланиб қолган қисмларини очиш учун бир неча йил жадал ишлашга тўғри келди. Беш минг йил илгари Олтинтепа атрофида ягона —шаҳар системасидаги истеҳкомнинг қолдиқлари топилган деган тасаввур пайдо бўла бошлади.

Лекин, девор кўп давом этмади. Тўғри, разведка траншеялари ёрдамида девор билан ўраб олинган айрим жойларни очишга муваффақ бўлинди, бироқ ягона қалъа системаси топилмади.

... 1966 йилнинг дала мавсуми охирлашиб борарди. Экспедициямиз Олтинтепадаги қум тепалардан биридаги кавлаш ишларини тамомлаш олдида турганди... Экспедициямиз бошлиғи Вадим Массон келгуси йилги кавлаш ишларига тайёргарлик кўриб қўйиш мақсадида, ишчиларни тепалардан бирининг бағрини текислашга юборди. Ана ўшанда жуда юзада, бор йўғи 10—15 сантиметр чуқурликда, ковраб қолган ўт томирининг тагида «қумларнинг пойтахтларидаги» қадимги қабристонларда ҳали биз учратмаган даражада дабдаба билан дафн қилинган хотин кишининг қабри топилди. Хотиннинг бармоқларига олтин узуклар тақилган, бўйнига ақиқ, маржон, гавҳарлардан тизилган, олтин соққали мунчоқ ўралган эди. Ёнгинасида эса, фантастик уч бошли ҳайвон тасвирланган кумуш тамға ётарди. Марҳуманинг қўли устига сопол ҳайкалча қўйилган эди.

Бунинг ҳаммаси — ҳайкалча, безаклар ва муҳр эрамизгача III—II мингинчи йиллардаги кўмиш маросимининг излари топилганидан дарак берарди. Кўмиш маросимининг дабдабали бўлганлиги эса, Олтинтепада яшаган жамият социал табақаланганини кўрсатар эди.

1967 йилнинг баҳори жуда ёмғирли келди. Одатдаги яйдоқ, қуёш, куйдирган чўл бу йили бизни яшил майсазорлари ва қирмизи лолалар гилами билан қаршилади. Бу ерда, Қорақумда, доимо азиз бўлган ёмғир суви қандайдир гропик сахийлик билан қуйилар ва ишлашга халақит берарди. Кавлаш ишлари олиб боришга имкон бўлмаганидан биз ер юзида ётган нарсаларни йиғиштириш, кавланиши кўзда тутилган жойларни белгилаш ишлари билан машғул бўлдик. Одатда бундай кунларда, кейинчалик сезилмасдан унутилиб кетадиган ашаддий фантастик планлар тузилади ва кескин қарорлар қабул қилинади.

Лекин, бу сафар бундай бўлмади Маълумки, қадимги турар жойларда қазиш ишларини ҳеч бўлмаганда қадимги ҳаётнинг бирон изи бўлган — идишларнинг синиқлари, суяклар, буюмларнинг қолдиқлари топилгандагина бошлашади. Биз эса, бу традицияга зид ҳолда, ҳатто ўтакетган оптимистлар ҳам эътибор бермайдиган ясси тепадан бошлашга қарор қилдик. Қисқа вақт ичида бу ердан бир неча пахса уйларни топдик. Ҳеч кутилмаганда бу оддий уйлар ёнидан ғишт девор кўринди. Дарҳол қазиш ишларига ишчиларнинг ҳаммаси жалб қилинди. Кавлайвердик, кавлайвердик... Вақтни унутдик... Девор кўз олдимизда секин, шошилмасдан ўсаборди. Кавлаганимиз сайин унинг бўйига бўй қўшилди. Тепанинг жанубий қисмида яна катта ғиштдан терилган девор топилди.

Ана шунда, биз бу тепалик эрамизгача III—II мингинчи йилларда (бу фактни яққол аниқлашга эришдик) қурилган, диаметри ўн метрдан ошиқ бўлган минoранинг қолдиғи эканлигини аниқладик.

Бироқ, анча вақтдан кейин эса бу девор — минора ибодатхонанинг қолдиғи эканлиги маълум бўлди: муқаддас олов—подиум учун махсус қурилган жойни топдик.

...Тўрт мингдан кўпроқ йил олдин Қорақумнинг жимирлаган сароблли қўйнида тепасида муқаддас олов ёниб турган зиккуратлар — кунгурали панжаралари бўлган деворлар ва баланд миноралар қад кериб турган Қимматбаҳо кийимлар кийган коҳинлар муқаддас олов ёнида туриб афсун ўқиганлар. Пастда юпун кийинган молбоқарлар, деҳқонлар, ҳунармандлар бир-бирларига тиқилишиб, тўда-тўда бўлиб турганлар Бу — ҳозиргача қум тагида кўмилиб келган тарихнинг янги бобларининг очилиши эди. Эрамизгача III—II мингинчи йилларда Олтинтепада истиқомат қилган қабилалар синфий жамият қонунлари бўйича яшаган деб тахмин қилишга имкон берадиган дастлабки фактлар пайдо бўлди.

Шундай қилиб, яқин вақтгача ҳам ғирт фантастика дейишгина мумкин бўлган тахмин пайдо бўлди.

Авваллари ҳам археологлар Қорақумдаги кавлашларда хотин кишининг сополдан ясалган ҳайкалчаларини кўплаб топишганди. Кўпинча бундай ҳайкалчаларда дарахт ёки бошоқнинг тасвири ўйиб чизилган бўларди Бундай ҳайкалчалар археологлар учун, дунёнинг қадимги деҳқон қишлоқларида кавлаш ишлари олиб бораётганлар учун янгилик эмас эди

Бироқ, 1966 йилда Олтинтепада саккиз қиррали юлдузлар тасвирланган хотин кишининг ҳайкалчаси топилди. Ер юзидаги энг қадимги ёзувлардан бири бўлмиш Шумер ёзувида бу фигурачадаги белгилар «худовийлик», «осмон» тушунчаларини англатган!

Шунинг учун ҳам, бунақанги ҳайкалчаларга ялпи «ов» бошланди. Ҳайкал қолдиғи деб тахмин қилинган ҳар бир синиқ териб олинди. Туркманистоннинг жанубида шу йилларгача топилган ҳайкалчаларнинг ҳаммаси олимларнинг қўлидан ўтди. Шунда баъзиларида учбурчаклар, крестлар, «К» ҳарфига ўхшаш белгилар, бизга таниш саккиз қиррали юлдузлар — ҳаммаси бўлиб 20 дан ортиқ турли белгилар топилди Бу белгиларнинг баъзилари Шумер ёзувининг белгиларига айнан ўхшаш эди...

Тўғри, топилган ҳайкалчаларнинг ҳаммаси эрамизгача II мингинчи йилда яратилган. Аммо, 1967 йилнинг майида археологлар Улуғтепада III мингинчи йилда пероглифлар чизилган ҳайкалчаларни топишди...

Бу белгилар Шумер ёзуви яратилган вақтда қўйилган, Кейинги йиллардаги топилдиқлар — жамиятнинг социал табақаланган бўлганлигига тахмин қилиш учун имкон берадиган зеб-зийнатлар билан Олтинтепада бундан тўрт, беш минг йил аввал дафн қилинган марҳум, умуман кўмиш маросими, коҳинлар бу жамиятда алоҳида ўрин тутганлигини, агар шундай дейиш жоиз бўлса «ибодатхонали» ўрин эгаллаганликларига гувоҳ берувчи ибодатхона қолдиқлари ва тараққий қилган ибодатхона хўжалиги кетидан борган ёзув изларимикин....

Бундай ҳол ибтидоий жамоа тузумида бўлиши мумкин эмас. Бундай ҳолни синфий табақаланиш бўсағасига келган жамиятда ҳам тасаввур қилиш қийин. Бундай ҳол эна шу табақаланиш рўй берган вақтда жамиятда шоҳ ва коҳин задогонлари ажралиб чиққан вақтда бўлганлиги эҳтимол. Ким билади дейсиз, балки археология йирик фан кашфиёти арафасида, мамлакатимиз территориясида ўз ёзувига эга бўлган энг қадимги дунё шаҳар цивилизациясининг топилиши арафасида тургандир!

ОЛТИНТЕПА ҚАДИМГИ ШАҲАР

В. САРИАНИДИ,
тарих фанлари кандидати.
(«Вокруг света» журналидан).

АЁЛЛАРИМИЗГА
ШИНГИЛ ГАПЛАР

ЮЗИНГИЗГА ҚАРАНГ

Одамнинг юзи упа-элик суриш билангина тиниқ бўлмайди. Аввало инсон соғлом бўлиши керак. Организмнинг соғлом бўлиши учун овқатланишга яхши аҳамият бериш керак. Сутли овқатлар, қайнатилган гўшт, балиқ каби таомлар айниқса киши соғлиғи учун фойдалидир.

Масалан, лавлаги сувидан ҳам ичиб туриш мумкин. Уни ярим стакандан ҳафтада бир марта ичилса ҳам бўлади. У юзни ниҳоятда тиниқ қилади.

ЯНГИ ЧОЙХОНАЛАР ЛОЙИҲАСИ

Шаҳримизнинг Энгельс, Олмазор, Оқсой, Усмон Юсупов ва бошқа кўчаларида олтита чойхона қурилади. Уларнинг ҳар қайсиси бир-биридан ўзининг ташқи кўриниши билан ажралиб туради. Бу ерда турли миллий таомларни ҳам буюриш мумкин.

Шу кунларда «Средазгипроторг» институтида ана шу чойхоналарнинг лойиҳаси устида иш олиб борилмоқда. Бунда етук архитекторлар — М. Пак, Л. Комиссар, А. Фрейтаг ўртоқлар, шунингдек конструкторлар, техниклар, инженерлар қатнашмоқдалар.

Ёзнинг иссиқ кунларида

Тукин ёз фаслининг ҳарорати шу кунларда анчагина баланд. Кишининг кўнгли соя-салқин жой ва муздек сув тилайди. Шунинг учун ҳам ёзнинг ҳароратли кунларида баъзилар шаҳарнинг соя-салқин жойларида, баъзилар эса шаҳар атрофидаги кўл ва дарёлар бўйида, соя-салқин боғларда дам оладилар, маза қилиб хордиқ чиқарадилар.

Мана бу суратларда шаҳримизнинг соя-салқин жойлари ва шаҳар атрофидаги хушманзара манзилгоҳлар акс этган.

Кўпгина ёшлар байдарка ва каноэ қайиқларда мусобақалашмоқдалар (юқоридан биринчи сурат).

Мана бу ёш балиқчи эса шаҳар дарёси — анҳор бўйида омади келиб, балиқ овламоқда (иккинчи сурат).

А. Горокрик, Б. Мазур, УзТАГ ва М. Нуриддинов фотолари.

Яков Феодосиевич ШАЙДА

Шу йил 16 июлда 274-Ленинград умумий қурилиш поездининг бошлиғи Яков Феодосиевич Шайда фожиали вафот этди.

Я. Ф. Шайда 1911 йилнинг 5 декабрида Украинанинг Винница областидаги Лятичевский районининг Чешқи қишлоғида деҳқон оиласида туғилди.

Унинг меҳнат фаолияти 1927 йилда қурувчи-техник вазифасидан бошланган эди. Қирқ бир йил давомида у Украина ва Россия Федерациясининг турли қурилиш ташкилотларида ишлади. Москва шаҳридаги йирик блоклар қурилиши бошлиғининг ўринбосари, СССР Авиация саноати министрлигининг Амурдаги Комсомольск шаҳрида тойлашган 1-трестининг бош инженери, РСФСРнинг Севастополь, «Новогородстрой», «Псковстрой» шаҳар ва қишлоқ қурилиши трестларининг бошқарувчиси бўлиб ишлади. Сўнгги икки йил давомида Я. Ф. Шайда зилзиладан катта зарар кўрган Тошкентни қайта тиклашда иштирок этди.

Яков Феодосиевич партия қаерга юбормасин, барча ишлаб чиқариш участкаларида толмас меҳнаткаш, яхши ташкилотчи сифатида фидокорона меҳнат қилди. У 1943 йилдан КПСС аъзоси эди. Унинг меҳнатлари «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» ва «Улуғ Ватан урушида шарафли меҳнати учун» медаллари, Ленин ва «Меҳнат Қизил Байроқ» орденлари билан тақдирланди. Унга «РСФСРда хизмат кўрсатган қурувчи», «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қурувчи» фахрий унвонлари берилди.

Яков Феодосиевич Шайданинг ёрқин хотираси у билан ёнма-ён ишлаган, унинг меҳнати туфайли турмушига қувонч ва бахт қўшилган кишилар қалбида ҳамиша сақланади. Бу ажойиб инсон, коммунист жонажон пойтахтимиз учун қилган ишлар ҳеч қачон унутилмайди.

С. Р. Расулов, В. В. Окунский, М. О. Толипов, Р. Н. Бобожонова, Ш. С. Аҳмадалиева, Ҳ. А. Асомов, В. С. Скребнев, К. С. Поспелов, К. А. Максимов, Г. М. Саркисов, М. Ҳ. Қурбонов, Э. А. Умаров, А. У. Умаров, А. К. Каримов, И. Низомов, С. Омилов, М. В. Марков, М. П. Коханенко, В. Н. Маркин, П. Н. Харченко, Г. К. Гугушвили, Н. П. Дубров, Б. В. Симонов, Ю. Б. Огурский Ю. М. Славин, А. В. Кудрявий, М. А. Мочкин, Л. В. Черняк.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

Халқ милицияси хизматда

ОРОМ соқчилари

Мен кирганда Файзулла ака УзССР Олий Совети Президиумининг безориликка қарши курашни кучайтириш ҳақидаги фармонини ўқиб ўтирган экан.

— Уз вақтида чиқди-да шу фармон, — деди у газетага ишора қилиб, — бекорчи текинхўрлардан, дайдилардан куйиб юргандик. Кўп овора қилишаётувда бизни. Албатта, аввало халқнинг тинчлигини бузади булар... Биласизми, ҳозир содир бўлаётган жиноятчиларнинг кўпи ота-онасининг давлати орқасида гариллаб, оқ билаклик қилиб, на ўқийдиган, на ишлайдиган айрим ёшлардан чиқаяпти. Халқ бунақаларнинг қилиғини тўқликка — шўхлик дейди адашмасам, а?..

Файзулла ака ана шундай «тўқликка шўхлик» оқибатида туғилган бир жиноят ҳақида гапириб берди.

...Жарқўрғон кўчасидан мункиллаган чол келарди. Зимистон тун. Атрофда зоғ учмайди. Кутилмаганда пистирмадан бир одам югуриб чиқди. Чолнинг бошига алланима билан қаттиқ урди. Йўловчи гандираклаб йиқилди-ю, ҳушидан кетди. Безори чолнинг киссаларини титкилаб ҳужжатлари, пулини олди. Зум ўтмай қоронғилик қўйнида ғойиб бўлди...

Эрталаб Ҳамза район милиция бўлинмасига 3-шаҳар касалхонасидан қўнғироқ қилишди.

— Бизда битта қария ётибди, — деди врач, ҳансираб, — тез келиб кўришларингизни илтимос қиламан. Аҳволи жуда оғир...

Подполковник Ф. Нуриддинов ва бошқа масъул ходимлар тезда касалхонага етиб келишди. Жабрланувчи гаплашадиган аҳволда эмас эди. Тилга келмади. Унинг суратини олиб, бўлимга қайтишди.

Шу заҳоти оператив группа тузилди. Группа аъзолари номаълум жиноятчини қўлга тушириш мумкин бўлган ҳамма тахминларни синчиклаб ўрганиб чиқишди. Жиноят қидирув бўлимининг ходимлари Амирқулов, Боботиллаевларга махсус топшириқ берилди. Участка навбатчиси Абдувалиев эса Жарқўрғон зонасини қаттиқ назорат остига олиб турадиган бўлди.

Бу орада икки-уч кун ўтиб, чолнинг ҳолати озмоз яхшиланди. Сал сўзга кирди, йўқотган ҳужжатларини айтди. Лекин жиноятчининг изи йўқолган эди.

..Беш-олти кун ўтганда Жарқўрғон маҳалласидан янги хабар келди: эмишки, шу атрофда бир қиз пайдо бўлибди. Доим қизил сумка кўтариб, ҳар куни маълум бир вақтда Жарқўрғондаги боғ олдида пайдо бўлармиш...

Эртаси алламаҳалда Амирқулов билан Абдувалиев айланиб парк олдига келишди. Белгиланган жойда ўзларини панага олиб кузатабошладилар. Бир вақт ўша таъриф-тавсифи таниш қиз кўринди. У эшик олдига келди-ю, соатига бир қараб қўйиб, кимнидир кута бошлади. Амирқулов билан навбатчи милиционер аста унга қараб юришди. Уларни кўриб қизнинг ранги қув ўчди. Лекин сир бой бермади.

Амирқулов қизнинг олдига борди.

— Кечирасиз соатингиз неча бўлди? — деди у синовчан тикилиб. Қизил сумкали қиз шоша-пиша билагига қаради-ю, тутилиб:

— С-соат... ўн бирдан... ўн минут ўтди, — деди.

— Ҳужжатингизни кўрсам мумкинми? — дангал сўради Абдувалиев. Қиз довдиради:

— Ҳужжатим... йўқ..., уйда қолибди.

— Сумкангизни яхшилаб қаранг, балки бордир?

Қиз тезгина сумкасини очди. Уёқ-буёғини титкилаган бўлди.

— Мана, йўқ...

— Анави нима, бу ёққа олингчи! — Амирқулов қоғозга ўроғлик каттагина бир нарсага ишора қилди. Қиз ўзини йўқотиб бироз тек турди-да, бўшашиб, олиб берди. Амирқулов аста очиб қаради. Бу... кичик калибрли ҳавоскорлар милтиғидан кесиб ясалган қўлбола тўппонча экан!

...Қиз дарҳол милиция бўлинмасига олиб келинди. Унинг ёнидан Рубанов деганнинг паспорти чиқди. Рубанов бошидан зарб еб касалхонада ётган ҳалиги чол эди.

Тергов давомида қиз кўрган-билганларини батафсил айтиб берди. Бегона паспорт билан қўлбола тўппонча Владимир деган танишиники экан.

— У Риштон кўчасида туради. Лекин фамилиясини ҳам, қайси уйда туришини ҳам билмайман, — деди қиз.

...Икки кун деганда изқуварлар Владимирни топиб келишди. Амирқулов Владимирнинг «мудҳиш таржимаи ҳол»ини Ф. Нуриддиновнинг олдига қўйди. Файзулла ака паст овоз билан аста ўқишга киришди: «Москвин Владимир. 1949 йилда туғилган. Куйбишев район Риштон кўчасидаги 45-уйда туради. Ҳеч ерда ишламайди ва ўқимайди. Ота-онасининг қарамоғида. Илгари судланган. Сергей Михайлович Рубановни 24 апрель кечаси ўша тўппонча билан уриб йиқитган ва тунаб кетган...»

С. СИЕЕВ.

ИЛЬМЕНГА МАРҲАМАТ

Уралдаги Миасс шаҳрининг яқинида хушманзара Ильмень кўлининг атрофида улуғ Ленин номи билан аталувчи Давлат заповедниги жойлашган. Бу табиатнинг қимматбаҳо бурчагида жаҳонда ҳеч тенги йўқ минералогия хазинаси жойлашган.

Заповедник қошидаги музей зоология бўлими Жанубий Уралда яшаган 150 хилга яқин ҳайвонотни ўз ичига олган.

Заповедник территориясида ибтидоий одамларнинг қолдиғи топилган. Ёз ойларида қазиш ишлари давом эттирилиб, янги ташкил этилган музей бўлими янги топилдиқлар билан бойишига шубҳа йўқ.

Эндиликда заповедникка келган ҳар бир киши ўзи билан биргаликда махсус устахонада тажрибали тош усталари томонидан меҳмонлар учун тайёрланадиган совғалар — «Ильмень тоғининг бир зарраси»ни олиб кетишлари мумкин.

Михаил ЛАПТЕВ. АПН.

ФАҚАТ САНЪАТ САРОЙИДА

29 июлдан

янги, рангли, кенг экранли

„УНУТИБ БЎЛМАЙДИ"

бадиий фильм

ПРЕМЬЕРАСИ

«Мосфильм» киностудияси маҳсулоти

Сеанслар: эрталаб соат 11, кундуз 1, 3, кеч 5 ярим ва 9.15 минутда бошланади.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Справкалар учун телефонлар: 4.21-74, 4-20-34.

САНЪАТ САРОЙИДА

22 июлдан бошлаб намойиш қилинадиган

рангли, кенг экранли

„ФАНТОМАС СКОТЛАНД-ЯРДГА ҚАРШИ"

фильмига 18 июлдан бошлаб билет сотиш бошланди.

Кассалар эрталаб соат 10 яримдан кеч 6 гача очиқ.

КИНО

18 ИЮЛДА

Ҳиндлар сулинчиғи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Аскар қандай қилиб қўшиндан қолиб кетди — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кечқурун).

Сангам — «МОСКВА», САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).

Шаҳар барвақт уйғонади — «ЧАЙКА» (кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Сангам — «ФЕСТИВАЛЬ».

Шаҳар барвақт уйғонади — «ХИВА».

19 ИЮЛДА

Аскар қандай қилиб қўшиндан қолиб кетди — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Сангам — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Ҳиндлар суянчиғи — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Деразадаги қиз — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Ганга ва Жамна — НАВОИЙ номли.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — М. Горький номли Фарғона область музикали драма ва комедия театрининг гастроллари. 18/VII да Тўлин ой, 19/VII да Инсоф, 20/VII да Концерт, 21/VII да Тўлин ой, 22/VII да Гул ва Наврўз, 23/VII да Концерт.

18 ИЮЛЬ

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 Халқ контроли амалда (ўзбекча). 18.10 Ўрта Осиё халқларининг куйлари. 19.20 Татар куйлари. 20.00 «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 20.30 Ўзбекистон композиторлари операларидан парчалар. 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). 21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт 22.20 Рақс куйлари. 22.40 Бир актёр ижросида. А. П. Чехов. «Ёвуз ниятли киши» (ўзбекча). 23.15 Лирика кечаси.

19 ИЮЛЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонгги концерт. 7.40 Қ. Усмонов чалади. 8.25 Ўзбек классик куйлари. 9.30 М. Ашрафий. Симфоник рақс сюитаси. 9.50 Халқаро мавзуларда суҳбат (тожикча). 11.15 «Ленин, партия, Ўзбекистон ҳақида». Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институты директори ўринбосари Ф. Г. Малихин суҳбати (русча). 11.25 Музикали драмалардан парчалар. 12.15 «Замондошларимиз» (ўзбекча). 13.30 Е. Кузнецов ва Н. Поликарпов қўшиқлари. 16.10 Ёшлар учун музикали соат (ўзбекча). 16.50 «Правда» газетасининг обзори (ўзбекча). 17.00 «Хайтарма» ансамбли солистларининг концерти. 18.00 «Партком секретари» деган радиоочерк (ўзбекча). 18.10 Дўстлик қўшиқлари (ўзбекча). 19.20 Ўзбекистон радиоси халқ чолғу оркестрининг концерти. 20.00 «Узбекистан индустриальный» радиожурнали (русча). 20.30 Саноат ходимлари учун концерт (русча). 21.00 Халқаро мавзуларда суҳбат (ўзбекча). 21.10 Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт. 22.20 Композитор С. Ҳайитбоев асарлари. 22.40 Алишер Навоий туғилган кунининг 525 йиллиги олдидан (ўзбекча). 23.15 Адабий-музикали эшиттириш.

18 ИЮЛЬ

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 Эшиттиришлар программаси.

Рус тилида: 19.00 Телевизион янгиликлар. 19.15 Болалар учун «Фунтик ва бодринглар». Мультфильм. 19.35 Эшиттиришлар программаси ва эълонлар. 19.45 «Митя». Телеспектакль.

Ўзбек тилида: 20.55 Телевизион янгиликлар. 21.10 Ильич орзулари барҳаёт. 21.30 Таваккал Қодиров куйлайди. 22.30 Кино янгиликлар.

19 ИЮЛЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 Эшиттиришлар программаси.

Рус тилида: 19.00 Телевизион янгиликлар. 19.15 «Ҳамма нарсани билишни истайман», Тележурнал. 19.50 Халқ контроли амалда 20.10 Музика ва замон. 21.00 Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида: 21.05 Телевизион янгиликлар. 21.20 «Ўзбекистон чорвадори» программаси. 22.00 «Ота-оналар университети». 22.40 Саҳна усталари. Шариф Қаюмов.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Эшиттиришлар программаси. 13.05 Телевизион янгиликлар. 13.15 Ўқувчилар учун. «Сук болари» Мультфильм. 14.00 Адабий театр. «В. Маяковский туғилган кунининг 75 йиллиги» муносабати билан. «Маяковский 17 йил арафасида» Биринчи эшиттириш. 15.00 Ёшлар ижоди. 15.30 Интервидение. Болалар учун. «Эртакка саёҳат». 16.00 Москва кундузги эшиттиришларининг охири.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 18.00 Ўқув эшиттиришлари программаси. Олий ўқув юртларига кирувчилар учун «Иншони қандай ёзмоқ керак? 19.00 Математикадан машғулот.

«Узэлектромонтаж» махсус трестининг «ЭЛЕКТРОМОНТАЖ-1» ТОШКЕНТ МОНТАЖ БОШҚАРМАСИ

Кучланиш ва ёритиш бўйича электромонтёрлар тайёрлайдиган 5 ойлик курсга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Челябинск шаҳрида ўқиш даврида (икки ой назарий машғулот ва Тошкентда уч ой практик машғулот ўтказилади) ўқувчилар ойига 62 сум 50 тийин стипендия оладилар, бепул ётоқхона ва ўқишга бориб-қайтишга йўл ҳақи тўланади.

Ўқишни тамомлаганларга маълум разряд билан электромонтёр-монтажчи «гувоҳномаси» берилади ва Тошкент шаҳрига ишга жойлаштирилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Куйбишев район Черкасский кўчаси, 26-уй, кадрлар бўлими (3, 13 трамвайлар, 28, 50, 86 автобусларнинг «7 почта» бекати, 1, 2, 4, 20, 22, 41, 74, 78, 47 автобусларнинг «Салор» бекати).

ХАРИДОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

ТОШКЕНТ МАРКАЗИЙ УНИВЕРМАГИНИНГ

ёдгорликлар секцияси

якшанба кунлари илгаригидек эрталаб соат 10 дан кеч 8 гача ишлайди.

Бизнинг адрес: ТОЛЕФОНЛАРИ

Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй,

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ.
Коммутатор — 33-02-49 дан 33-02-58 гача, редактор ўринбосарлари — 33-29-33, 33-29-09; масъул секретарлар — 33-27-22; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари — 33-29-42; саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — 33-27-03; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 33-29-55; хатлар ва оммавий ишлар, физкультура ва спорт бўлимлари — 33-29-70; фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари — 33-27-57; ахборот бўлими — 33-65-57; эълонлар бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Индекс 64579

Нашр. № 2502
Р. 16585

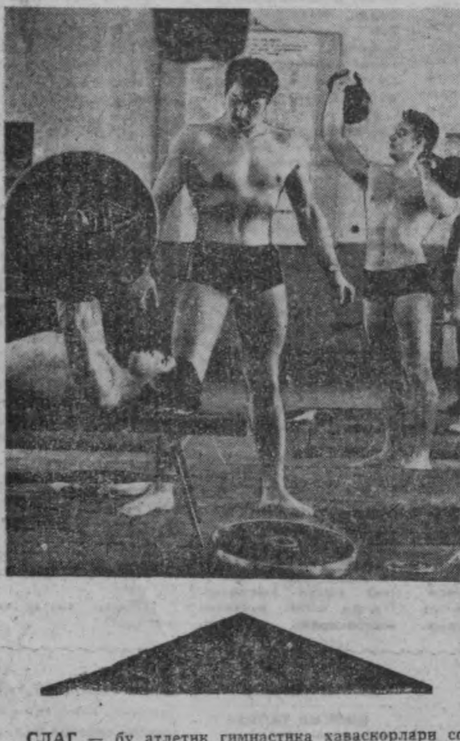

СЛАГ — бу атлетик гимнастика ҳаваскорлари союзи демакдир. У ўтган йили Львов шаҳар комсомол комитети қошида ташкил этилган эди.

Ҳозир бу ерда культуризм бўйича олти секция ишлаб турибди. Уларга 300 киши қатнашади.

СУРАТДА: атлетик гимнастика ҳаваскорлари союзи (СЛАГ) секцияларининг бирида машғулотлар пайти.

Б. Криштул фотоси. АПН.

• ҲОДИСА

ТАВБАСИГА ТАЯНМАГАН

Ўрта ёшлардаги бир кишини «Динамо» стадионининг кураш майдонида тез-тез учратиш мумкин. У самбо кураши бўйича II разрядли Шерпўлат Мадғозиевдир. Мадғозиев хизматдан бўш вақтларда ана шу ерга келиб туради, ўзини чиниқтиради. Милицияда ишлагандан кейин, жисмоний бақувват бўлмаса, ҳар қандай безорига бас келиб бўладими, дейсизми?

Мана Чилонзор район милиция бўлимининг навбатчи хонаси. Бу ерга бир бола ҳаллослаганча кириб келди. У қўшнисининг ҳовлисида бир безори уйни бошига кўтараётганини хабар қилди.

Милиция катта сержанти Ш. Мадғозиев шошилинч чора кўриш учун бола хабар берган ерга келди.

Безори ҳадеганда қўл қовуштиришни ўзига эп кўрмади. Шунда Ш. Мадғозиев безорини самбо йўли билан таслим қилди. Бу билан у яна бир жиноятнинг пайини ўз вақтида қирқди.

Жамоат тартибини бузувчи Андрей Лукашин милиция бўлимига олиб келинди. Маълум бўлишича, Лукашин бундан олдин ҳам бир неча бор жамоат тартибини қасддан бузганлиги учун қора курсида ўтириш «шарафи»га муяссар бўлган экан.

А. АЛЕХИН.